

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

Factors Affecting the Success of Sri Chum Saeng Wine Community Enterprise,
Tha Mai Ruak Sub-district, Tha Yang District, Phetchaburi Province

สุดารัตน์ แหม่มเงิน¹ ประเดิม ชุ่มใจ² และ พัชราวดี ศรีบุญเรือง²
Sudarat Cheamngan¹, Praderm Chumjai² and Patcharavadee Sriboonruang²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านผู้นำ 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุน 5) ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการสนับสนุน กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน 95 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.60 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้เฉลี่ย 10,615.79 บาท/เดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 8.27 ปี ปัจจัยด้านการบริหารจัดการพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ และด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการตลาด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านผู้นำมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการสนับสนุนพบว่า ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม จากโทรทัศน์ และการเข้ารับฝึกอบรมของแต่ละช่องทางมากที่สุด แหล่งเงินทุนมาจากทุนภายในกลุ่ม และปัจจัยด้านความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน และด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิก การบริหารจัดการ ด้านคน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ ด้านการตลาด ด้านผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน ส่วนด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ ด้านการตลาด มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 , 0.01

คำสำคัญ : ความสำเร็จ วิสาหกิจชุมชน ศรีชุมแสง จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The objectives of this research were: to study 1) demographic factors 2) management factors 3) leadership factors 4) supporting factors 5) the success of community enterprise and 6) relationship between demographic factors, management factors, leadership factors, supporting factors, with the success of community enterprise. Samples for this study were 95 members of the community enterprise. Data were collected by structured interview schedule. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation. Hypothesis testing was done by using chi-square test. Research finding revealed that most of members were female, an average age was 52.60 years old, attained elementary education or lower and agricultural career. On an average, the income was 10,615.79 Bath/

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

² ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

month, experienced as member 8.27 years. Management factors finding that on opinion of human factors, money factors, material factors, management factors, machine factors were at the high levels. Marketing were at the moderate level. Leadership factors was at high level. Supporting factors from Department Agricultural Extension was the most. Receiving of informations were mostly from the enterprise committee and members, television, and training. Finances factors from the enterprise internal funding. Success factors on empowerment factors and product factors were at high level. Hypothesis testing was found that experienced as member, management factors in human factors, material factors, management factors, machine factors, marketing and leadership had related with success in empowerment factors. Material factors, management factors, machine factors, and marketing had related with success in product factors at 0.05, 0.01 level of significance.

Keywords: success, community enterprise, Sri Chum Saeng, Phetchaburi province

คำนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนโดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศและเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อร่วมคิด ร่วมทำ มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน เน้นการผลิตและการบริโภคที่พอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญามาใช้สร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, ม.ป.ป.)

วิสาหกิจชุมชน คือหนึ่งในรูปแบบของการรวมตัวกันของคนในชุมชน ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โดยมีหลักในการดำเนินงานคือ ชุมชนจะเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการโดยชุมชนเอง กระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการจะเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล และจะจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน หัวใจหลักของการดำเนินการจะอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและความพอเพียง การรวมตัวของคนภายในชุมชนรูปแบบนี้จึงทำให้เกิดเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญภายในชุมชนและสามารถขยายออกสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม (เสรี และสุภาส, 2549; ทัศนัย และคณะ, 2554) ทำให้ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วถึงจำนวน 76,338 แห่ง (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2559)

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปโฉมเป็นหนึ่งในประเภทวิสาหกิจชุมชนประเภทแปรรูปที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้รายงานว่าได้รับความสนใจในการขอจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนจากกลุ่มคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในแต่ละชุมชนส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพการเกษตรและจะมีผลผลิตที่เหลือจากการขายและการบริโภค ซึ่งถ้าทิ้งไปอาจจะเปล่าประโยชน์จึงได้นำมาแปรรูป โดยผ่านกระบวนการใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นเข้ามาร่วมการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชนเป็นหลักไม่มีหลักหรือแบบอย่างที่แน่นอน จึงทำให้เกิดความหลากหลายในการดำเนินงานกลุ่มได้มีการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม มีผู้นำที่มีความรู้ความเข้าใจ และได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมักจะประสบความสำเร็จ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ากลุ่มใดคนในกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและอาจต้องล้มเลิกการดำเนินงานไป (ทัศนัย, 2555) ซึ่งจากเหตุผลข้างต้นในปี พ.ศ. 2559 จึงเหลือกลุ่มที่สามารถดำเนินการจนถึงปัจจุบันเพียง 47 กลุ่ม (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2559) ในการล้มเลิกการดำเนินการของบางกลุ่ม กลับเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่าทำไมบางกลุ่มถึงยังดำเนินการต่อไปได้และเกิดความสำเร็จ ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก

อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี คือหนึ่งในกลุ่มนั้นที่ยังดำเนินการจนถึงปัจจุบันและยังได้รับคัดเลือกเป็นวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในปี พ.ศ. 2556 ของกรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2556)

“ปัจจัยหรือกระบวนการดำเนินงานอะไรบ้างที่ทำให้กลุ่มนี้ประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” จึงเป็นคำถามที่ผู้วิจัยสนใจจะร่วมหาคำตอบ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงร่วมวิเคราะห์ถึง 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านผู้นำ 4) ปัจจัยด้านการสนับสนุน 5) ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการสนับสนุน กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งคำตอบที่ได้จากการศึกษาข้างต้นในประเด็นข้างต้นจะสามารถตอบคำถามและเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกลุ่ม ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ที่สนใจ รวมถึงนักวิจัย นักวิชาการ นักส่งเสริม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน และนำไปส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 124 ราย คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (สุรินทร์, 2556) ได้จำนวน 95 คน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อสมาชิกในบัญชีรายชื่อของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) โดยมีลักษณะคำถามปลายปิด (closed question) และคำถามปลายเปิด (open-ended question) ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรบ้านนาโพธิ์ ตำบลท่าแร้ง อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 ตัวอย่าง และได้นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่า alpha โดยวิธีของ Cronbach's (สุรินทร์, 2556) พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ด้านคนได้ค่าเท่ากับ 0.866 ด้านเงินได้ค่าเท่ากับ 0.971 ด้านวัตถุดิบได้ค่าเท่ากับ 0.885 ด้านการจัดการได้ค่าเท่ากับ 0.857 ด้านเครื่องมือได้ค่าเท่ากับ 0.955 ด้านตลาดได้ค่าเท่ากับ 0.803 ด้านผู้นำค่าได้เท่ากับ 0.891 และปัจจัยด้านความสำเร็จประกอบด้วย ด้านศักยภาพชุมชนได้ค่าเท่ากับ 0.882 ด้านผลิตภัณฑ์ได้ค่าเท่ากับ 0.861

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการสนับสนุน และปัจจัยด้านความสำเร็จของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี กำหนดค่า 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งมีช่วงคะแนน 3 2 และ 1 ตามลำดับ และแบ่งชั้นตามวิธีอันตรภาคชั้น (class interval) จำนวน 3 ระดับ สามารถจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยและมีเกณฑ์ในการสรุปและแปลความหมายของความคิดเห็นในแต่ละปัจจัยดังนี้ (สุรินทร์, 2556)

ช่วงคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น
2.34 - 3.00	มีความคิดเห็นในระดับมาก
1.67 - 2.33	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	มีความคิดเห็นในระดับน้อย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-square) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัยและวิจารณ์

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.5 มีอายุเฉลี่ย 52.60 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.9 ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 47.4 และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 8.27 ปี

2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ และด้านเครื่องมือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67, 2.55, 2.66, 2.65 และ 2.45 ตามลำดับ) ส่วนด้านการตลาดสมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.27) ดังแสดงใน Table 1

ด้านคน สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67) ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกมีความคิดเห็นว่า การที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้แรงงานคนภายในชุมชนเป็นหลักในการผลิต มีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบอย่างชัดเจน สมาชิกทุกคนมีความตั้งใจในการผลิต กลุ่มมีวิธีการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมดำเนินงานในแต่ละตำแหน่ง มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ด้านเงินสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.55) ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีการใช้ทุนจากภายในชุมชนเป็นหลัก มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ กลุ่มมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และกลุ่มมีการแบ่งผลกำไรอย่างเหมาะสม

ด้านวัตถุดิบ สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.66) ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีการวางแผนจัดเตรียมวัตถุดิบไว้เพียงพอต่อการผลิตแต่ละครั้ง มีการใช้วัตถุดิบที่เหมาะสมมีคุณภาพ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมาจากชุมชนเป็นหลัก และมีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็นอย่างดี

ด้านการจัดการ สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.65) ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีการดำเนินการและการจัดการตามวัตถุประสงค์เริ่มต้น มีโครงสร้างการจัดการที่ชัดเจน มีการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมภายในกลุ่มที่โปร่งใส ตรวจสอบได้และเน้นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

ด้านเครื่องมือ สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.45) ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีเครื่องมือเพียงพอต่อการใช้งาน มีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย และได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อเป็นต้นทุนการดำเนินงาน

ส่วนด้านการตลาด สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.22) ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงยังไม่มีมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สม่ำเสมอและทันสมัย เป้าหมายกลุ่มลูกค้ายังไม่ชัดเจน ทำให้ยังมีผลิตภัณฑ์ที่ไม่หลากหลาย แต่กลุ่มมีการกำหนดราคาที่เหมาะสม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและนอก

Table 1 Opinion on management factors.

Opinion on management factors	$\bar{x}$	S.D.	Level
1. Man factors	2.67	0.49	High
2. Money factors	2.55	0.52	High
3. Material factors	2.66	0.48	High
4. Management factors	2.65	0.48	High
5. Machine factors	2.45	0.63	High
6. Market factors	2.27	0.71	Moderate
Total	2.57	0.49	High

3. ปัจจัยด้านผู้นำ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 2.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นด้านผู้นำสูงสุด 3 ลำดับแรกในข้อที่ 4. ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 2.75) ข้อที่ 3. มีความซื่อสัตย์สุจริต (ค่าเฉลี่ย 2.72) และข้อที่ 7. มีความเสียสละ(ค่าเฉลี่ย 2.71) และสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง 1 ข้อ ในข้อที่ 1 ผู้นำมีความรู้ในการบริหารจัดการ ดังแสดงใน Table 2

Table 2 Opinion on characteristic of leader group.

Opinion on characteristic of leader group	$\bar{x}$	S.D.	Level
1. Knowledge management.	2.21	0.58	Moderate
2. Self-confidence and credibility.	2.65	0.48	High
3. Honesty.	2.72	0.45	High
4. Good relationship and have a responsibility.	2.75	0.44	High
5. Creativity, enthusiasm and patience in working practice.	2.47	0.50	High
6. Good personality.	2.61	0.49	High
7. A sacrifice.	2.71	0.46	High
8. Have the ability to motivate others to follow.	2.42	0.56	High
Total	2.57	0.50	High

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุน

ด้านการสนับสนุนพบว่า สมาชิกกลุ่มคิดเห็นว่ากลุ่มได้รับการสนับสนุนส่วนมากมาจาก กรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 40.5 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มส่วนมากมาจากทุนภายในกลุ่มร้อยละ 59.7 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ส่วนมาก พบว่า สื่อนุคคลสมาชิกมีการรับข่าวสารจากคณะกรรมการและสมาชิกภายในกลุ่มร้อยละ 53.7 มีการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนจากโทรทัศน์ร้อยละ 41.6 และมีการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อกิจกรรมจากการเข้ารับฝึกอบรมร้อยละ 42.5

5. ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

ในการพิจารณาความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้วิจัยได้ใช้หลักการพิจารณาของกรมพัฒนาชุมชนซึ่งแบ่งความสำเร็จออกเป็นด้านศักยภาพชุมชน และด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน (กรมพัฒนาชุมชน, 2546) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ด้านศักยภาพชุมชน สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.60) และเมื่อแยกพิจารณาด้านศักยภาพชุมชนเป็นรายข้อ พบว่า สมาชิกกลุ่ม มีความคิดเห็นระดับมากทั้ง 6 ข้อโดยความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 5. ทำให้คนในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 2.71) ข้อที่ 6. สามารถเป็นตัวแทนในการเป็นผู้นำทางธุรกิจให้กับชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.66) และข้อที่ 4. ทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีกันมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.62) ดังแสดงใน Table 3

Table 3 The success in empowerment at Sri Chum Saeng Wine Community Enterprise, Tha Mai Ruak sub-district, Tha Yang district, Phetchaburi province.

The success in empowerment	$\bar{x}$	S.D.	Level of purchasing decision
1. Confederate cause in the manufacturing community.	2.60	0.55	High
2. The employment in the community.	2.56	0.61	High
3. Causes of local wisdom or knowledge to create value.	2.42	0.63	High
4. Make the community born of love and unity.	2.62	0.49	High
5. Make people in the community to help each other.	2.71	0.48	High
6. Can represent leadership in the business community.	2.66	0.48	High
Total	2.60	0.54	High

ด้านผลิตภัณฑ์สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นในความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์รวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.62) และเมื่อแยกพิจารณาด้านผลิตภัณฑ์เป็นรายข้อ พบว่าสมาชิกกลุ่ม มีความคิดเห็นระดับมากทั้ง 7 ข้อเช่นเดียวกัน โดยความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 3. ผลิตภัณฑ์ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับคนในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.76) ข้อที่ 1. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการยอมรับภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.75) และข้อที่ 6. ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี (ค่าเฉลี่ย 2.69) ดังแสดงใน Table 4

Table 4 The success in product at Sri Chum Saeng Wine Community Enterprise, Tha Mai Ruak Sub-district, Tha Yang district, Phetchaburi province.

The success in product	$\bar{x}$	S.D.	Level of purchasing decision
1. The Group's products are accepted within the community.	2.75	0.44	High
2. The product helps to indicate the identity of the community.	2.65	0.48	High
3. Products to help create a reputation in the community.	2.76	0.43	High
4. The products are different from other products.	2.62	0.53	High
5. Opportunity, a product of the wider market access for community	2.34	0.58	High
6. The product groups are available throughout the year.	2.69	0.51	High
7. Products are designed and developed continuously.	2.53	0.50	High
Total	2.62	0.50	High

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการสนับสนุน กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์พบว่า ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนของวิสาหกิจชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Islam *et al.* (2011) เรื่อง Effect of entrepreneurs of small and medium sized enterprises: evidence from Bangladesh พบว่า การที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มเป็นระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการกระบวนการดำเนินงาน และยังทำให้สมาชิกมีความใกล้ชิดกันรู้จักกันมากขึ้นเกิดปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นยังเป็นประสบการณ์ที่ทำให้สมาชิกแต่ละคนสามารถนำไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านการบริหารจัดการกับความสำเร็จพบว่า การบริหารจัดการด้านคน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ และด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงใน table 5 ซึ่งสอดคล้องกับกมลพรรณ (2548) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา กลุ่มจักสานทองเหลือง พบว่าการบริหารจัดการบุคลากรมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานโดยคนต้องมีความรู้มีทักษะในการทำงานและมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานซึ่งจะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จส่วนการบริหารจัดการด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการด้านเครื่องมือ และด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับ วิเชียร (2549) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในอำเภอทรายมูล พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารด้านการผลิต การตลาด เนื่องจากการบริหารจัดการกลุ่มที่ดีต้องมีการวางแผน การดำเนินการต่างๆภายในกลุ่มมีการจัดองค์กรที่ดีแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสมและมีการตลาดที่เข้มแข็งสามารถแข่งขันกับกลุ่มอื่นๆได้และมีการจัดการที่ดีจะทำให้กลุ่ม

ประสบความสำเร็จ

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านผู้นำกับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าด้านผู้นำมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน เนื่องจากการมีผู้นำกลุ่มที่ดีมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม มีความซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีความรับผิดชอบ มีความเสียสละที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ย่อมทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับ รวีวรรณ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมอาชีพปลูกข้าวโพด จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ลักษณะของผู้นำที่ดีควรมีความซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับคนได้ดี รู้จักใช้คนและแรงจูงใจให้คนศรัทธา ฉลาดทันคน ทันเหตุการณ์ มองการณ์ไกล กล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้และมีความรู้ความสามารถในเรื่องกิจกรรมของกลุ่มเป็นอย่างดี

Table 5 Relationship between demographic factors, Management factors, Leader factors and Support factors at Sri Chum Saeng Wine Community Enterprise, Tha Mai Ruak Sub-district, Tha Yang District, Phetchaburi Province.

Factors	The factors affecting the success			
	Empowerment		Product	
	χ^2	p-value	χ^2	p-value
1. Demographic factors				
1.1 Gender	0.829 ^{ns}	0.363	1.675 ^{ns}	0.196
1.2 Age	1.729 ^{ns}	0.421	0.473 ^{ns}	0.789
1.3 Educational of level	1.735 ^{ns}	0.420	3.312 ^{ns}	0.191
1.4 Career	1.197 ^{ns}	0.274	0.336 ^{ns}	0.562
1.5 Income	1.573 ^{ns}	0.210	0.793 ^{ns}	0.373
1.6 Experienced of member	7.276**	0.007	0.282 ^{ns}	0.596
2. Management factors				
2.1 Human factors	5.208*	0.022	3.804 ^{ns}	0.051
2.2 Money factors	0.422 ^{ns}	0.516	0.483 ^{ns}	0.487
2.3 Material factors	10.896**	0.001	8.154**	0.004
2.4 Management factors	6.005*	0.014	17.941**	0.000
2.5 Machine factors	8.068**	0.005	6.388*	0.011
2.6 Marketing factors	8.254**	0.004	5.394*	0.020
3. Leader factors	7.054**	0.008	0.049 ^{ns}	0.826
4. Support factors				
4.1 Government sector	2.998 ^{ns}	0.392	0.302 ^{ns}	0.960
4.2 Channel				
4.2.1 Mass media	1.484 ^{ns}	0.686	7.166 ^{ns}	0.067
4.2.2 People media	1.971 ^{ns}	0.741	5.445 ^{ns}	0.245
4.2.3 Activity Media	0.185 ^{ns}	0.980	1.918 ^{ns}	0.590
4.3 finance	0.204 ^{ns}	0.903	1.949 ^{ns}	0.377

Note: *Significant at the level 0.05, **Significant at the level 0.01, ns Non-Significant

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการตลาดให้กับกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานมากขึ้น
2. การพัฒนากลุ่มผู้นำให้มีศักยภาพในการดำเนินงานมากขึ้น ควรเพิ่มการอบรมในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม
3. กลุ่มควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับต่อตลาดในปัจจุบันและเป็นการขยายตลาดให้เข้าถึงลูกค้าได้หลากหลาย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจเข้ามาช่วยระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ตรงใจผู้บริโภคมากขึ้น
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจจะพิจารณาให้ความสำคัญกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินการในเบื้องต้น ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่า ควรพิจารณาในด้านของระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกภายในกลุ่ม การบริหารจัดการด้านคน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ ด้านการตลาดและให้ความสำคัญกับผู้นำกลุ่มเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินงานมุ่งไปสู่ความสำเร็จที่มากขึ้น

สรุป

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.60 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้เฉลี่ย 10,615.79 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงเฉลี่ย 8.27 ปี

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ ด้านเครื่องมือ สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการตลาดสมาชิกมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านผู้นำ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อผู้นำในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละในระดับมาก ส่วนด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสมาชิกมีความคิดเห็นต่อผู้นำในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านการสนับสนุน พบว่า กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากทุนภายในกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมาจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม โทรทัศน์ และการเข้ารับฝึกอบรมมากที่สุด

ด้านความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนซึ่งพิจารณาจากด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง มีระดับความคิดเห็นต่อด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามารถเป็นตัวแทนในการเป็นผู้นำทางธุรกิจให้กับชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีกันมากขึ้น ส่วนความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่การมีผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สามารถช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับคนในชุมชน เกิดการยอมรับภายในชุมชน และทำชุมชนมีผลิตภัณฑ์จำหน่ายตลอดทั้งปี เป็นการสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับสมาชิกกลุ่ม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการสนับสนุน กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนพบว่า ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การบริหารจัดการด้านคน ด้านการจัดการ

ด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชน ส่วนการบริหารจัดการด้านวัตถุดิบและปัจจัยด้านผู้นำมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การบริหารจัดการด้านด้านผลิตภัณฑ์ด้านเครื่องมือ และด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดการมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ บุญสุทธิ. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์: ศึกษากรณีกลุ่มจักสานทองเหลือง ตำบลท่าไข่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2546. ระเบียบว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. 2559. จำนวนวิสาหกิจชุมชนจำแนกตามพื้นที่[online]. เข้าถึงได้จาก : http://www.smce.doae.go.th/ProductCategory/snce_report.php, ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2559.
- กาญจนา อินทวงศ์และคณะ. 2554. การจัดการวิสาหกิจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด.
- กาญจนา คุ้มโพธิ์. 2555. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตเมืองและเขตชนบท กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รวิวรรณ ไชยเมืองเลน. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมอาชีพปลูกข้าวโพด หมู่ที่ 4 ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเชียร ธิมาชัย. 2549. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของลูกค้ายาการค้าเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรใน อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม. ม.ป.ป. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) [online]. เข้าถึงได้จาก : [http:// www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p10/plan10/book/2010.pdf](http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p10/plan10/book/2010.pdf), ค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2558.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. 2556. เอกสารวิชาการ. ใน หนังสือวิสาหกิจชุมชน ดีเด่น ปี 2556 [online]. เข้าถึงได้จาก : [http:// www.scebd.doae.go.th](http://www.scebd.doae.go.th), ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2559.
- _____. 2559. รายชื่อวิสาหกิจชุมชน[online]. เข้าถึงได้จาก : [http:// www.smce.doae.go.th/index.php](http://www.smce.doae.go.th/index.php), 4 มีนาคม 2559.
- สุนทร นิมมากร. 2556. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และสถิติที่ใช้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฐานบัณฑิต.
- เสรี พงศ์พิศ และ สุภาส จันทร์หงษ์. 2549. ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมส่งเสริมการเกษตร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Islam M. A., Khan Mohammad Aktaruzzaman and Obaidullah Abu Zafar Muhammad. 2011. "Effect of Entrepreneur and Firm Characteristics on the Business Success of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Bangladesh." International Journal of Business and Management 6 (3): 289-299.